

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē niḡamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyē sundarakāṇḍē

॥ aṣṭapañcāśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ aṣṭapañcāśaḥ sargaḥ ॥

jāmbavatā prṣṭēna hanumatā
svakīyalaṅkāyātrāsambandhisampūrṇavṛttasya śrāvaṇam
tatastasya girēḥ śṛṅgē
mahēndrasya mahābalāḥ |
hanumatpramukhāḥ prītiṃ
harayō jagmuruttamām ॥ 5.58.1 ॥

prītimatsūpaviṣṭēṣu
vānarēṣu mahātmasu |
taṃ tataḥ pratisaṃhr̥ṣṭaḥ
prītiyuktaṃ mahākapim ॥ 5.58.2 ॥

jāmbavān kāryavṛttānta -
maṇṣṭhādanilātmajam |
kathaṃ dṛṣṭā tvayā dēvī
kathaṃ vā tatra vartatē ॥ 5.58.3 ॥

tasyāṃ cāpi kathaṃ vṛttaḥ
krūrakarmā daśānanaḥ |
tattvataḥ sarvamētannaḥ
prabrūhi tvaṃ mahākapē ॥ 5.58.4 ॥

sammārgitā katham dēvī
 kiṃ ca sā pratyabhāṣata |
 śrutārthāścintayiṣyāmō
 bhūyaḥ kāryaviniścayam || 5.58.5 ||

yaścārthastatra vaktavyō
 gatairasmābhirātmavān |
 rakṣitavyam ca yattatra
 tad bhavān vyākarōtu naḥ || 5.58.6 ||

sa niyuktastatastēna
 samprahrṣṭatanūruhaḥ |
 namasyan śirasā dēvyai
 sītāyai pratyabhāṣata || 5.58.7 ||

pratyakṣamēva bhavatām
 mahēndrāgrāt khamāplutaḥ |
 udadhērdakṣiṇam pāram
 kāṅkṣamāṇaḥ samāhitaḥ || 5.58.8 ||

gacchataśca hi mē ghōraṃ
 vighnarūpamivābhavat |
 kāñcanaṃ śikharam divyaṃ
 paśyāmi sumanōharam || 5.58.9 ||

sthitam panthānamāvṛtya
 mēnē vighnam ca tam nagam |
 upasaṅgamyā tam divyaṃ
 kāñcanaṃ nagamuttamam || 5.58.10 ||

kṛtā mē manasā buddhi -
 rbhēttavyō'yaṃ mayēti ca |
 prahatasya mayā tasya
 lāṅgūlēna mahāgirēḥ || 5.58.11 ||

śikharam sūryasaṅkāśaṃ
 vyaśīryata sahasradhā |
 vyavasāyaṃ ca taṃ buddhvā
 sa hōvāca mahāgiriḥ || 5.58.12 ||

putrēti madhurāṃ vāṇīm
 manaḥ prahlādayanniva |
 pitṛvyaṃ cāpi mām viddhi
 sakhāyaṃ mātariśvanaḥ || 5.58.13 ||

mainākamiti vikhyātaṃ
 nivasantaṃ mahōdadhau |
 pakṣavantaḥ purā putra
 babhūvuḥ parvatōttamāḥ || 5.58.14 ||

chandataḥ pṛthivīm cēru -
 rbādhamānāḥ samantataḥ |
 śrutvā nagānāṃ caritaṃ
 mahēndraḥ pākaśāśanaḥ || 5.58.15 ||

vajrēṇa bhagavān pakṣau
 cicchēdaiṣāṃ sahasraśaḥ |
 ahaṃ tu mōcitastasmāt
 tava pitrā mahātmanā || 5.58.16 ||

mārutēna tadā vatsa
 prakṣiptō varuṇālayē |
 rāghavasya mayā sāhyē
 vartitavyamarindama || 5.58.17 ||

rāmō dharmabhṛtāṃ śrēṣṭhō
 mahēndrasamavikramaḥ |
 ētacchrutvā mayā tasya
 mainākasya mahātmanaḥ || 5.58.18 ||

kāryamāvēdya ca girē -
 ruddhataṃ vai manō mama |
 tēna cāhamanujñātō
 mainākēna mahātmanā || 5.58.19 ||

sa cāpyantarhitaḥ śailō
 mānuṣēṇa vapuṣmatā |
 śarīrēṇa mahāśailaḥ
 śailēna ca mahōdadhau || 5.58.20 ||

uttamaṃ javamāsthāya
 śēṣamadhvānamāsthitaḥ |
 tatō'haṃ suciraṃ kālāṃ
 javēnābhyagamaṃ pathi || 5.58.21 ||

tataḥ paśyāmyahaṃ dēvīm
 surasāṃ nāgamātaram |
 samudramadhyē sā dēvī
 vacanaṃ cēdamabravīt || 5.58.22 ||

mama bhakṣyaḥ pradiṣṭastva -
 mamarairharisattama |
 tatastvāṃ bhakṣayiṣyāmi
 vihitastvaṃ hi mē suraiḥ || 5.58.23 ||

ēvamuktaḥ surasayā
 prāñjaliḥ praṇataḥ sthitaḥ |
 vivarṇavadanō bhūtvā
 vākyam cēdamudīrayam || 5.58.24 ||

rāmō dāśarathiḥ śrīmān
 praviṣṭō daṇḍakāvanam |
 lakṣmaṇēna saha bhrātrā
 sītayā ca parantapaḥ || 5.58.25 ||

tasya sītā hṛtā bhāryā
 rāvaṇēna durātmanā |
 tasyāḥ sakāśam dūtō'ham
 gamiṣyē rāmaśāsanāt || 5.58.26 ||

kartumarhasi rāmasya
 sāhāyyam viṣayē satī |
 athavā maithilīm dṛṣṭvā
 rāmaṃ cākliṣṭakāriṇam || 5.58.27 ||

āgamiṣyāmi tē vaktram
 satyam pratiśṛṇōmi tē |
 ēvamuktā mayā sā tu
 surasā kāmarūpiṇī || 5.58.28 ||

abravīnnātivartēta

kaścidēṣa varō mama |

ēvamuktaḥ surasayā

daśayōjanamāyataḥ || 5.58.29 ||

tatō'rdhaguṇavistārō

babhūvāhaṁ kṣaṇēna tu |

matpramāṇādhikaṁ caiva

vyāditam tu mukhaṁ tayā || 5.58.30 ||

tad dṛṣṭvā vyāditam tvāsyam

hrasvam hyakaravam punaḥ |

tasmin muhūrtē ca puna -

rbabhūvāṅguṣṭhasammitaḥ || 5.58.31 ||

abhipatyāśu tadvaktraṁ

nirgatō'haṁ tataḥ kṣaṇāt |

abravīt surasā dēvī

svēna rūpēṇa mām punaḥ || 5.58.32 ||

arthasiddhau hariśrēṣṭha

gaccha saumya yathāsukham |

samānaya ca vaidēhīm

rāghavēṇa mahātmanā || 5.58.33 ||

sukhī bhava mahābāhō

prītāsmi tava vānara |

tatō'haṁ sādhusādhvīti

sarvabhūtaiḥ praśaṁsitaḥ || 5.58.34 ||

tatō'ntarikṣaṃ vipulaṃ
 plutō'haṃ garuḍō yathā |
 chāyā mē nigṛhītā ca
 na ca paśyāmi kiñcana || 5.58.35 ||

sō'haṃ vigatavēgastu
 diśō daśa vilōkayan |
 na kiñcit tatra paśyāmi
 yēna mē vihatā gatiḥ || 5.58.36 ||

atha mē buddhirutpannā
 kiṃ nāma gamanē mama |
 īdrśō vighna utpannō
 rūpamatra na drśyatē || 5.58.37 ||

adhōbhāgē tu mē drṣṭiḥ
 śōcataḥ patitā tadā |
 tatrādrākṣamaham bhīmāṃ
 rākṣasīm salilēśayām || 5.58.38 ||

prahasya ca mahānāda -
 muktō'haṃ bhīmayā tayā |
 avasthitamasambhrānta -
 midam vākyamaśōbhanam || 5.58.39 ||

kvāsi gantā mahākāya
 kṣudhitāyā mamēpsitaḥ |
 bhakṣaḥ prīṇaya mē dēham
 ciramāhāravarjitam || 5.58.40 ||

bāḍhamityēva tāṃ vāṇīm
 pratyagr̥hṇāmahaṃ tataḥ |
 āsyapramāṇādadhikaṃ
 tasyāḥ kāyamapūrayam || 5.58.41 ||

tasyāścāsyam mahad bhīmaṃ
 vardhatē mama bhakṣaṇē |
 na tu māṃ sā nu bubudhē
 mama vā vikṛtaṃ kṛtam || 5.58.42 ||

tatō'haṃ vipulaṃ rūpaṃ
 saṅkṣīpya nīmiṣāntarāt |
 tasyā hr̥dayamādāya
 prapatāmi nabhaḥsthalam || 5.58.43 ||

sā viśṛṣṭabhujā bhīmā
 papāta lavaṇāmbhasi |
 mayā parvatasāṅkāśā
 nikṛttahr̥dayā satī || 5.58.44 ||

śṛṇōmi khagatānāṃ ca
 vācaḥ saumyā mahātmanām |
 rākṣasī siṃhikā bhīmā
 kṣīpraṃ hanumatā hatā || 5.58.45 ||

tāṃ hatvā punarēvāhaṃ
 kṛtyamātyayikaṃ smaran |
 gatvā ca mahadadhvānaṃ
 paśyāmi nagamaṇḍitam || 5.58.46 ||

dakṣiṇaṃ tīramudadhē -

rlaṅkā yatra gatā purī |

astaṃ dinakarē yātē

rakṣasāṃ nilayaṃ purīm || 5.58.47 ||

praviṣṭō'hamavijñātō

rakṣōbhirbhīmavikramaiḥ |

tatra praviśataścāpi

kalpāntaḡhanasaprabhā || 5.58.48 ||

aṭṭahāsaṃ vimuñcantī

nārī kāpyutthitā puraḥ |

jīghāṃsantīm tatastāṃ tu

jvaladagniśirōruhām || 5.58.49 ||

savyamuṣṭiprahārēṇa

parājitya subhairavām |

pradōṣakālē praviśaṃ

bhītayāhaṃ tayōditaḥ || 5.58.50 ||

ahaṃ laṅkāpurī vīra

nirjitā vikramēṇa tē |

yasmāt tasmād vijētāsi

sarvarakṣāṃsyaśēṣataḥ || 5.58.51 ||

tatrāhaṃ sarvarātraṃ tu

vicarañjanakātmajām |

rāvaṇāntaḥpuragatō

na cāpaśyaṃ sumadhyamām || 5.58.52 ||

tataḥ sītāmapaśyaṁstu
 rāvaṇasya nivēśanē |
 śōkasāgaramāsādyā
 na pāramupalakṣayē || 5.58.53 ||

śōcatā ca mayā dṛṣṭaṁ
 prākārēṇābhisaṁvṛtaṁ |
 kāñcanēna vikṛṣṭēna
 gṛhōpavanamuttamam || 5.58.54 ||

saprākāramavaplutya
 paśyāmi bahupādapam |
 aśōkavanikāmadhyē
 śiṁśapāpādapō mahān || 5.58.55 ||

tamāruhya ca paśyāmi
 kāñcanaṁ kadalīvanam |
 adūrācchiṁśapāvṛkṣāt
 paśyāmi varavarṇinīm || 5.58.56 ||

śyāmāṁ kamalapatrākṣī -
 mupavāsakṛśānanām |
 tadēkavāsaḥsaṁvītāṁ
 rajōdhvastaśirōruhām || 5.58.57 ||

śōkasantāpadīnāṅgīm
 sītāṁ bhartrhitē sthitām |
 rākṣasībhirvirūpābhiḥ
 krūrābhirabhisaṁvṛtām || 5.58.58 ||

māṃsaśōṇitabhakṣyābhi -
 rvyāghrībhirhariṇīm yathā |
 sā mayā rākṣasīmadyē
 tarjyamānā muhurmuhuḥ || 5.58.59 ||

ēkavēṇīdharā dīnā
 bharṭṛcintāparāyaṇā |
 bhūmiśayyā vivarṇāṅgī
 padminīva himāgamē || 5.58.60 ||

rāvaṇād vinivṛttārthā
 martavyē kṛtaniścayā |
 kathañcinmṛgaśāvākṣī
 tūrṇamāsāditā mayā || 5.58.61 ||

tām dṛṣṭvā tādrśīm nārīm
 rāmapatnīm yaśasvinīm |
 tatraiva śiṃśapāvṛkṣē
 paśyannahamavasthitāḥ || 5.58.62 ||

tatō halahalāśabdaṃ
 kāñcīnūpuramiśritam |
 śṛṇōmyadhikagambhīraṃ
 rāvaṇasya nivēśanē || 5.58.63 ||

tatō'haṃ paramōdvignaḥ
 svarūpaṃ pratyasaṃharam |
 ahaṃ ca śiṃśapāvṛkṣē
 pakṣīva gahanē sthitāḥ || 5.58.64 ||

tatō rāvaṇadārāśca
 rāvaṇaśca mahābalaḥ |
 taṃ dēśamanusamprāptō
 yatra sītābhavat sthitā || 5.58.65 ||

taṃ dṛṣṭvātha varārōhā
 sītā rakṣōgaṇēśvaram |
 saṅkucyōrū stanau pīnau
 bāhubhyāṃ parirabhya ca || 5.58.66 ||

vitrastāṃ paramōdvignāṃ
 vīkṣyamāṇāmitastataḥ |
 trāṇaṃ kañcidapaśyantīm
 vēpamānāṃ tapasvinīm || 5.58.67 ||

tāmuvāca daśagrīvaḥ
 sītāṃ paramaduḥkhitām |
 avākśīrāḥ prapatitō
 bahumanyasva māmiti || 5.58.68 ||

yadi cēttvaṃ tu mām darpā -
 nnābhinandasi garvitē |
 dvimāsānantaram sītē
 pāsyāmi rudhiraṃ tava || 5.58.69 ||

ētacchrutvā vacastasya
 rāvaṇasya durātmanaḥ |
 uvāca paramakruddhā
 sītā vacanamuttamam || 5.58.70 ||

rākṣasādhama rāmasya
 bhāryāmamitatējasah |
 ikṣvākuvaṃśanāthasya
 snuṣāṃ daśarathasya ca || 5.58.71 ||

avācyam vadatō jihvā
 katham na patitā tava |
 kiṃsvidvīryam tavānārya
 yō mām bharturasannidhau || 5.58.72 ||

apahr̥tyāgataḥ pāpa
 tēnādr̥ṣṭō mahātmanā |
 na tvam rāmasya sadr̥śō
 dāsyē'pyasya na yuiyasē || 5.58.73 ||

ajēyaḥ satyavāk śūrō
 raṇaślāghī ca rāghavaḥ |
 jānakyā paruṣam vākya -
 mēvamuktō daśānanaḥ || 5.58.74 ||

jajvāla sahasā kōpā -
 ccitāstha iva pāvakaḥ |
 vivṛtya nayanē krūrē
 muṣṭimudyamya dakṣiṇam || 5.58.75 ||

maithilīm hantumārabdhaḥ
 strībhīrhāhākṛtaṃ tadā |
 strīṇām madhyāt samutpatya
 tasya bhāryā durātmanaḥ || 5.58.76 ||

varā mandōdarī nāma
 tayā sa pratiṣēdhitāḥ |
 uktaśca madhurāṃ vāṇīm
 tayā sa madanārditaḥ || 5.58.77 ||

sītayā tava kiṃ kāryaṃ
 mahēndrasamavikrama |
 mayā saha ramasvādya
 madviśiṣṭā na jānakī || 5.58.78 ||

dēvagandharvakanyābhi -
 ryakṣakanyābhirēva ca |
 sārdhaṃ prabhō ramasvēti
 sītayā kiṃ kariṣyasi || 5.58.79 ||

tatastābhiḥ samētābhi -
 rnārībhiḥ sa mahābalaḥ |
 utthāpya sahasā nītō
 bhavanaṃ svaṃ niśācaraḥ || 5.58.80 ||

yātē tasmin daśagrīvē
 rākṣasyō vikṛtānanāḥ |
 sītāṃ nirbhartsayāmāsu -
 rvākyaiḥ krūraiḥ sudāruṇaiḥ || 5.58.81 ||

tṛṇavad bhāṣitaṃ tāsāṃ
 gaṇayāmāsa jānakī |
 garjitaṃ ca tathā tāsāṃ
 sītāṃ prāpya nirarthakam || 5.58.82 ||

vr̥thā garjitaniścēṣṭā
 rākṣasyaḥ piśitāśanāḥ |
 rāvaṇāya śaśaṃsustāḥ
 sītāvyavasitaṃ mahat || 5.58.83 ||

tatastāḥ sahitāḥ sarvā
 vihatāśā nirudyamāḥ |
 parikliśya samastāstā
 nidrāvaśamupāgatāḥ || 5.58.84 ||

tāsu caiva prasuptāsu
 sītā bhartr̥hitē ratā |
 vilapya karuṇaṃ dīnā
 praśuśōca suduḥkhitā || 5.58.85 ||

tāsāṃ madhyāt samutthāya
 trijaṭā vākyamabravīt |
 ātmānaṃ khādata kṣipraṃ
 na sītāmasitēkṣaṇām || 5.58.86 ||

janakasyātmajāṃ sādhvīm
 snuṣāṃ daśarathasya ca |
 svapnō hyadya mayā dṛṣṭō
 dāruṇō rōmaharṣaṇaḥ || 5.58.87 ||

rakṣasāṃ ca vināśāya
 bharturasyā jayāya ca |
 alasmān paritrātum
 rāghavād rākṣasīgaṇam || 5.58.88 ||

abhiyācāma vaidēhī -
 mētaddhi mama rōcatē |
 yadi hyēvaṃvidhaḥ svapnō
 duḥkhitāyāḥ pradṛśyatē || 5.58.89 ||

sā duḥkhairvividhairmuktā
 sukhamāpnōtyanuttamam |
 praṇipātaprasannā hi
 maithilī janakātmajā || 5.58.90 ||

alamēṣā paritrātum
 rākṣasyō mahatō bhayāt |
 tataḥ sā hrīmatī bālā
 bharturvijayaharṣitā || 5.58.91 ||

avōcad yadi tat tathyaṃ
 bhavēyaṃ śaraṇaṃ hi vaḥ |
 tāṃ cāhaṃ tādṛśīm dṛṣṭvā
 sītāyā dāruṇāṃ daśām || 5.58.92 ||

cintayāmāsa viśrāntō
 na ca mē nirvṛtaṃ manaḥ |
 sambhāṣaṇārthē ca mayā
 jānakyāścintitō vidhiḥ || 5.58.93 ||

ikṣvākukulavaṃśastu
 stutō mama puraskṛtaḥ |
 śrutvā tu gaditāṃ vācaṃ
 rājarṣigaṇabhūṣitām || 5.58.94 ||

pratyabhāṣata mām dēvī
 bāṣpaiḥ pihitalōcanā |
 kastvaṃ kēna kathaṃ cēha
 prāptō vānarapuṅgava || 5.58.95 ||

kā ca rāmēṇa tē prīti -
 stanmē śaṃsitumarhasi |
 tasyāstad vacanaṃ śrutvā
 ahamapyabruvaṃ vacaḥ || 5.58.96 ||

dēvi rāmasya bhartustē
 sahāyō bhīmavikramaḥ |
 sugrīvō nāma vikrāntō
 vānarēndrō mahābalaḥ || 5.58.97 ||

tasya mām viddhi bhr̥tyaṃ tvaṃ
 hanūmantamihāgatam |
 bhartrā samprahitastubhyaṃ
 rāmēṇākliṣṭakarmanā || 5.58.98 ||

idaṃ tu puruṣavyāghraḥ
 śrīmān dāśarathiḥ svayam |
 aṅgulīyamabhijñāna -
 madāt tubhyaṃ yaśasvini || 5.58.99 ||

tadicchāmi tvayājñaptaṃ
 dēvi kiṃ karavāṇyaham |
 rāmalakṣmaṇayōḥ pārśvaṃ
 nayāmi tvām kimuttaram || 5.58.100 ||

ētacchrutvā vīditvā ca
 sītā janakanandinī |
 āha rāvaṇamutpāṭya
 rāghavō māṃ nayatviti || 5.58.101 ||

praṇamya śīrasā dēvī -
 mahamāryāmaninditām |
 rāghavasya manōhlāda -
 mabhijñānamayāciṣam || 5.58.102 ||

atha māmabravīt sītā
 gr̥hyatāmayamuttamaḥ |
 maṇiryēna mahābāhū
 rāmastvāṃ bahu manyatē || 5.58.103 ||

ityuktvā tu varārōhā
 maṇipravaramuttamam |
 prāyacchat paramōdvignā
 vācā māṃ sandidēśa ha || 5.58.104 ||

tatastasyai praṇamyāhaṃ
 rājaputryai samāhitaḥ |
 pradakṣiṇaṃ parikrāma -
 mihābhyudgatamānasaḥ || 5.58.105 ||

uttaraṃ punarēvāha
 niścītya manasā tadā |
 hanūman mama vṛttāntaṃ
 vaktumarhasi rāghavē || 5.58.106 ||

yathā śrutvaiva nacirāt
 tāvubhau rāmalakṣmaṇau |
 sugrīvasahitau vīrā -
 vupēyātām tathā kuru || 5.58.107 ||

yadanyathā bhavēdētad
 dvau māsau jīvitam mama |
 na mām drakṣyati kākutsthō
 mriyē sāhamanāthavat || 5.58.108 ||

tacchrutvā karuṇam vākyam
 krōdhō māmabhyavartata |
 uttaram ca mayā dṛṣṭam
 kāryaśēṣamanantaram || 5.58.109 ||

tatō'vardhata mē kāya -
 stadā parvatasannibhaḥ |
 yuddhākāṅkṣī vanam tasya
 vināśayitumārabhē || 5.58.110 ||

tad bhagnaṁ vanakhaṇḍam tu
 bhrāntatrastamṛgadvijam |
 pratibuddhya nirīkṣantē
 rākṣasyō vikṛtānanāḥ || 5.58.111 ||

mām ca dṛṣṭvā vanē tasmin
 samāgamyā tatastataḥ |
 tāḥ samabhyāgatāḥ kṣipram
 rāvaṇāyācacakṣirē || 5.58.112 ||

rājan vanamidaṃ durgam
 tava bhagnaṃ durātmanā |
 vānarēṇa hyavijñāya
 tava vīryaṃ mahābala || 5.58.113 ||

tasya durbuddhitā rājam -
 stava vipriyakāriṇaḥ |
 vadhamājñāpaya kṣipraṃ
 yathāsau na punarvrajēt || 5.58.114 ||

tacchrutvā rākṣasēndrēṇa
 viśṛṣṭā bahudurjayāḥ |
 rākṣasāḥ kiṅkarā nāma
 rāvaṇasya manō'nugāḥ || 5.58.115 ||

tēṣāmaśītisāhasraṃ
 śūlamudgarapāṇinām |
 mayā tasmin vanōddēśē
 pariḡhēṇa niṣūditam || 5.58.116 ||

tēṣāṃ tu hataśiṣṭā yē
 tē gatā laghuvikramāḥ |
 nihataṃ ca mayā sainyaṃ
 rāvaṇāyācacakṣirē || 5.58.117 ||

tatō mē buddhirutpannā
 caityaprāsādamuttamam |
 tatrasthān rākṣasān hatvā
 śataṃ stambhēna vai punaḥ || 5.58.118 ||

lalāmabhūtō laṅkāyā
 mayā vidhvaṃsitō ruṣā |
 tataḥ prahastasya sutam
 jambumālinamādiśat || 5.58.119 ||

rākṣasairbahubhiḥ sārdham
 ghōrarūpairbhayānakaiḥ |
 tamahaṃ balasampannaṃ
 rākṣasaṃ raṇakōvidam || 5.58.120 ||

parighēṇātighōrēṇa
 sūdayāmi sahānugam |
 tacchrutvā rākṣasēndrastu
 mantriputrān mahābalān || 5.58.121 ||

padātibalasampannān
 prēṣayāmāsa rāvaṇaḥ |
 parighēṇaiva tān sarvān
 nayāmi yamasādanam || 5.58.122 ||

mantriputrān hatāñchrutvā
 samarē laghuvikramān |
 pañca sēnāgragāñchūrān
 prēṣayāmāsa rāvaṇaḥ || 5.58.123 ||

tānahaṃ sahasainyān vai
 sarvānēvābhyasūdayam |
 tataḥ punardaśagrīvaḥ
 putramakṣaṃ mahābalam || 5.58.124 ||

bahubhī rākṣasaiḥ sārdham
 prēṣayāmāsa saṃyugē |
 taṃ tu mandōdarīputraṃ
 kumāraṃ raṇapaṇḍitam || 5.58.125 ||

sahasā khaṃ samudyantaṃ
 pādayōśca gṛhītavān |
 tamāsīnaṃ śataguṇaṃ
 bhrāmayitvā vyapēṣayam || 5.58.126 ||

tamakṣamāgataṃ bhagnaṃ
 nīsamya sa daśānanaḥ |
 tataścēndrajitam nāma
 dvitīyaṃ rāvaṇaḥ sutam || 5.58.127 ||

vyādidēśa susaṅkruddhō
 balinaṃ yuddhadurmadam |
 taccāpyahaṃ balaṃ sarvaṃ
 taṃ ca rākṣasapuṅgavam || 5.58.128 ||

naṣṭaujaṣaṃ raṇē kṛtvā
 paraṃ harṣamupāgataḥ |
 mahatāpi mahābāhuḥ
 pratyayēna mahābalaḥ || 5.58.129 ||

prahitō rāvaṇēnaiṣa
 saha vīrairmadōddhataiḥ |
 sō'viṣahyaṃ hi mām buddhvā
 svasainyaṃ cāvamarditam || 5.58.130 ||

brahmaṇō'strēṇa sa tu mām
 prabaddhvā cātivēginaḥ |
 rajjubhiścāpi badhnanti
 tatō mām tatra rākṣasāḥ || 5.58.131 ||

rāvaṇasya samīpaṃ ca
 grhītvā māmupāgaman |
 drṣṭvā sambhāṣitaścāham
 rāvaṇēna durātmanā || 5.58.132 ||

prṣṭasca laṅkāgamanam
 rākṣasānām ca tam vadham |
 tatsarvaṃ ca raṇē tatra
 sītārthamupajalpitaṃ || 5.58.133 ||

tasyāstu darśanākāṅkṣī
 prāptastvadbhavanam vibhō |
 mārutasyaurasaḥ putrō
 vānarō hanumānaḥ || 5.58.134 ||

rāmadūtaṃ ca mām viddhi
 sugrīvasacivaṃ kapim |
 sō'ham dautyēna rāmasya
 tvatsakāśamihāgataḥ || 5.58.135 ||

śṛṇu cāpi samādēśam
 yadahaṃ prabravīmi tē |
 rākṣasēśa harīśastvām
 vākyamāha samāhitaṃ || 5.58.136 ||

sugrīvaśca mahābhāgaḥ
 sa tvāṃ kauśalamabravīt |
 dharmārthakāmasahitaṃ
 hitaṃ pathyamuvāca ha || 5.58.137 ||

vasatō ṛṣyamūkē mē
 parvatē vipuladrumē |
 rāghavō raṇavikrāntō
 mītratvaṃ samupāgataḥ || 5.58.138 ||

tēna mē kathitaṃ rājan
 bhāryā mē rakṣasā hṛtā |
 tatra sāhāyyahētōrmē
 samayaṃ kartumarhasi || 5.58.139 ||

vālinā hṛtarājyēna
 sugrīvēṇa saha prabhuḥ |
 cakrē'gnisākṣikaṃ sakhyaṃ
 rāghavaḥ sahalakṣmaṇaḥ || 5.58.140 ||

tēna vālinamāhatya
 śarēṇaikēna saṃyugē |
 vānarāṇāṃ mahārājāḥ
 kṛtaḥ samplavatāṃ prabhuḥ || 5.58.141 ||

tasya sāhāyyamasmābhiḥ
 kāryaṃ sarvātmanā tviha |
 tēna prasthāpitastubhyaṃ
 samīpamiha dharmataḥ || 5.58.142 ||

kṣipramānīyatām sītā
 dīyatām rāghavasya ca |
 yāvanna harayō vīrā
 vidhamanti balaṃ tava || 5.58.143 ||

vānarāṇām prabhāvō'yaṃ
 na kēna viditaḥ purā |
 dēvatānām sakāśaṃ ca
 yē gacchanti nimantritāḥ || 5.58.144 ||

iti vānararājastvā -
 māhētyabhihitō mayā |
 māmaikṣata tatō ruṣṭa -
 ścakṣuṣā pradahanniva || 5.58.145 ||

tēna vadhyō'hamājñaptō
 rakṣasā raudrakarmaṇā |
 matprabhāvamavijñāya
 rāvaṇēna durātmanā || 5.58.146 ||

tatō vibhīṣaṇō nāma
 tasya bhrātā mahāmatiḥ |
 tēna rākṣasarājaśca
 yācitō mama kāraṇāt || 5.58.147 ||

naivaṃ rākṣasaśārdūla
 tyajyatāmēṣa niścayaḥ |
 rājaśāstravyapētō hi
 mārگاḥ saṃlakṣyatē tvayā || 5.58.148 ||

dūtavadhyā na dṛṣṭā hi
 rājaśāstrēṣu rākṣasa |
 dūtēna vēditavyaṃ ca
 yathābhihitavādinā || 5.58.149 ||

sumahatyaparādhē'pi
 dūtasyātulavikrama |
 virūpakaraṇaṃ dṛṣṭaṃ
 na vadhō'sti hi śāstrataḥ || 5.58.150 ||

vibhīṣaṇēnaivamuktō
 rāvaṇaḥ sandidēśa tān |
 rākṣasānētadēvādya
 lāṅgūlaṃ dahyatāmiti || 5.58.151 ||

tatastasya vacaḥ śrutvā
 mama pucchaṃ samantataḥ |
 vēṣṭitaṃ śaṇavalkaiśca
 paṭṭaiḥ kārṇāsakaistathā || 5.58.152 ||

rākṣasāḥ siddhasannāhā -
 statastē caṇḍavikramāḥ |
 tadādīpyanta mē pucchaṃ
 hanantaḥ kāṣṭhamuṣṭibhiḥ || 5.58.153 ||

baddhasya bahubhiḥ pāśai -
 ryantritasya ca rākṣasaiḥ |
 na mē pīḍābhavat kācid
 didṛkṣōrnagarīm divā || 5.58.154 ||

tatastē rākṣasāḥ śūrā
 baddhaṃ māmagnisaṃvṛtam |
 aghōṣayan rājamārgē
 nagaradvāramāgatāḥ || 5.58.155 ||

tatō'haṃ sumahadrūpaṃ
 saṅkṣīpya punarātmanaḥ |
 vimōcayitvā taṃ bandhaṃ
 prakṛtisthaḥ sthitaḥ punaḥ || 5.58.156 ||

āyasaṃ parighaṃ grhya
 tāni rakṣāṃsyasūdayam |
 tatastannagaradvāraṃ
 vēgēna plutavānaḥ || 5.58.157 ||

pucchēna ca pradīptēna
 tāṃ purīm sāṭṭagōpurām |
 dahāmyahamasambhrāntō
 yugāntāgniriva prajāḥ || 5.58.158 ||

vinaṣṭā jānakī vyaktaṃ
 na hyadagdhaḥ pradṛśyatē |
 laṅkāyāḥ kaściduddēśaḥ
 sarvā bhasmīkṛtā purī || 5.58.159 ||

dahatā ca mayā laṅkāṃ
 dagdhā sītā na saṃśayaḥ |
 rāmasya ca mahatkāryaṃ
 mayēdaṃ viphalīkṛtam || 5.58.160 ||

iti śōkasamāviṣṭa -

ścintāmahamupāgataḥ |
tatō'haṃ vācamaśrauṣaṃ
cāraṇānāṃ śubhākṣarām || 5.58.161 ||

jānakī na ca dagdhēti
vismayōdantabhāṣiṇām |
tatō mē buddhirutpannā
śrutvā tāmadbhutām giram || 5.58.162 ||

adagdhā jānakītyēva
nimittaiścōpalakṣitam |
dīpyamānē tu lāṅgūlē
na mām dahati pāvakaḥ || 5.58.163 ||

hṛdayaṃ ca prahr̥ṣṭaṃ mē
vātāḥ surabhigandhinaḥ |
tairnimittaiśca dr̥ṣṭārthaiḥ
kāraṇaiśca mahāguṇaiḥ || 5.58.164 ||

ṛṣivākyaiśca dr̥ṣṭārthai -
rabhavaṃ hr̥ṣṭamānasaḥ |
punardr̥ṣṭā ca vaidēhī
viśṛṣṭaśca tayā punaḥ || 5.58.165 ||

tataḥ parvatamāsādyā
tatrāriṣṭamaham punaḥ |
pratiplavanamārēbhē
yuṣmaddarśanakāṅkṣayā || 5.58.166 ||

tataḥ śvasanacandrārka -
 siddhagandharvasēvitam |
 panthānamahamākramya
 bhavatō dṛṣṭavāniha || 5.58.167 ||

rāghavasya prasādēna
 bhavatām caiva tējasā |
 sugrīvasya ca kāryārthaṁ
 mayā sarvamanuṣṭhitam || 5.58.168 ||

ētat sarvaṁ mayā tatra
 yathāvadupapāditam |
 tatra yanna kṛtaṁ śēṣaṁ
 tat sarvaṁ kriyatāmiti || 5.58.169 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
 sundarakāṇḍē aṣṭapañcāśaḥ sargaḥ ||